

Citiți lecția din manual: *Tratatul de pace. Noua hartă a Europei*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Tratatul de pace și noua hartă a Europei

1. Definiție

Autodeterminare = principiu potrivit căruia o națiune are dreptul să-și aleagă singură statutul politic și calea de dezvoltare economică, socială și culturală.

2. Sistemul de la Versailles

- 1917-1918 - ultimii ani de război au fost marcați de crize profunde: dezertări, revolte și greve;
- 23 februarie-2 martie 1917 - la Petrograd (Sankt-Petersburg), s-a declanșat revoluția ⇒ înlăturarea țarului Nicolae al II-lea (1894-1917) și formarea unui guvern provizoriu;
- 7 noiembrie 1917 - comuniștii conduși de Vladimir Ilici Lenin au preluat puterea în Imperiul Rus ⇒ 3 martie 1918 - la Brest-Litovsk, semnarea unei păci separate cu Puterile Centrale;
- 1918-1919 - Revoluția Germană ⇒ căderea guvernului și abdicarea împăratului;
- 11 noiembrie 1918 - noul guvern german a cerut încheierea armistițiului ⇒ Antanta a devenit câștigătoare, iar Germania marea perdantă;
- 18 ianuarie 1919-21 ianuarie 1920 - la Paris, puterile învingătoare au organizat Conferința de Pace, în cadrul căreia deciziile au fost luate de marile state învingătoare (S.U.A., Regatul Unit, Franța și Italia) și reprezentanții acestora, Cei Patru Mari, poziția țărilor mici nefiind luată în considerare;
- hotărârile care au fost adoptate și înscrise în tratatele de pace încheiate cu țările învinse s-au bazat pe programul președintelui american Thomas Woodrow Wilson (1913-1917; 1918-1921), „*Cele 14 puncte*”: s-a propus crearea de state în Europa pe criterii naționale, etnice, în baza principiului **autodeterminării** popoarelor și alegerea diplomației în dauna războiului;
- în cadrul Conferinței de Pace de la Paris s-a hotărât crearea Ligii (Societății) Națiunilor, organism internațional menit să apere securitatea și granițele trasate după război;
- teritoriile Imperiului Otoman au fost puse sub mandat britanic (Iraq, Palestina și Iordania) și francez (Siria și Liban);
- 28 iunie 1919-10 august 1920 - s-au semnat tratatele de pace cu statele înfrânte: Germania (28 iunie 1919: Versailles), Austria (10 septembrie 1919: Saint-Germain), Bulgaria (27 noiembrie 1919: Neuilly-Sur-Seine), Ungaria (4 iunie 1920: Trianon) și Turcia (10 august 1920: Sevres);
- țările învinse au fost obligate să plătească învingătorilor reparații de război (despăgubiri);
- cazul Germaniei:
 - a. A fost declarată vinovată pentru declanșarea Primului Război Mondial și obligată să plătească despăgubiri în valoare de 132 miliarde mărci aur;
 - b. A pierdut 12% din populație, 13% din teritoriu, provinciile Alsacia și Lorena au revenit Franței, 48% din minereurile de fier, iar coloniile extraeuropene au fost împărțite între Regatul Unit, Franța și Belgia (Rwanda și Burundi);
 - c. Armata a fost redusă la 100.000 de soldați și a fost desființat serviciul militar obligatoriu.

3. Noua hartă a Europei

- după încheierea Primului Război Mondial au fost trasate noi granițe în Europa:
 - a. Imperiile multinaționale au dispărut de pe hartă: austro-ungar, rus, german și otoman;
 - b. Popoarele Europei au utilizat dreptul la autodeterminare și au format state naționale independente: Cehoslovacia și Regatul Sârbo-croato-sloven (1918) - din 1929: Iugoslavia; Austria, Ungaria și Polonia (1919); Turcia (1923);
 - c. România s-a unit cu următoarele teritorii: Basarabia, Bucovina și Transilvania (1918).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=5PFZ1cO01PQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=ArVAS4IOFmc>

Fișă de lucru: *Tratatul de pace și noua hartă a Europei*

Citiți cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

A. „Articolul 231: Guvernele aliate și asociate afirmă și Germania acceptă responsabilitatea pentru toate pagubele și pierderile cauzate puterilor aliate și asociate și cetățenilor lor din cauza războiului impus lor prin agresiunea Germaniei și a aliaților săi.”

(Tratatul de pace de la Versailles)

B. „În 1919, pentru prima dată, Senatul (S.U.A.) a respins un tratat de pace. Prin 39 de voturi împotriva și 55 pentru, în condițiile în care a fost nevoie de o majoritate de două treimi, Senatul nu și-a dat acordul pentru ratificarea Tratatului de Pace de la Versailles. (...) S.U.A. nu au ratificat niciodată acest tratat și nu s-au alăturat Ligii Națiunilor.”

(Despre Tratatul de pace de la Versailles)

1. Având în vedere cunoștințele din lecțiile anterioare, sunteți de acord cu conținutul articolului 231, care consideră Germania ca fiind singurul stat vinovat de izbucnirea războiului?

2. Cum apreciați decizia S.U.A. de a nu intra în Liga Națiunilor, apărută la inițiativa președintelui Thomas Woodrow Wilson?

3. Considerați că pacea impusă Germaniei a fost mult prea dură? Argumentați.

4. Credeți că decizia S.U.A. de a se izola de Europa a reprezentat una dintre cauzele eșecului Societății Națiunilor? Argumentați.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Ghețău, Gheorghe Florin, Ghețău, Olenca Georgiana, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Aramis, București, 2019.
3. Ochescu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
4. Stoica, Stan, Becheru, Dragoș Sebastian, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura CD Press, București, 2019.
5. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Litera, București, 2024.
6. Berstein, Serge, Milza, Pierre, *Istoria Europei*, Editura Institutul European, Iași, 1998.
7. Jenkins, Simon, *Scurtă istorie a Europei: de la Pericle la Putin*, Editura Litera, București, 2019.
8. Field, Jacob F., *Istoria Europei în pilule*, Editura Litera, București, 2019.

